

NIVRA 2.0, tijd om de balans op te maken

In september 2009 stemden de leden van NOvAA en NIVRA in met het fusievoornemen van beide besturen. Het leek een logische stap, omdat RA's en AA's steeds meer naar elkaar toegroeiden en samen de beroepstitel accountant wilden voeren.

Met het binden van alle accountants binnen en buiten het openbare beroep zou de sector een stuk sterker komen te staan, ook in de Haagse lobby. Bovendien zou integratie van de twee bureaus leiden tot synergievoordeel, met een mogelijke besparing van maar liefst 25 of zelfs 50 procent.

Ook toenmalig minister Jan-Kees de Jager zag het helemaal zitten. In een Memorie van Toelichting schreef hij aan de Tweede Kamer: "In het algemeen geldt dat het onderscheid tussen accountants steeds minder wordt gevormd door het onderscheid tussen registeraccountants (RA) en accountant-administratieconsulenten (AA). In de praktijk van veel accountantskantoren werken de RA's en AA's eendrachtig samen. Het voortbestaan van twee afzonderlijke beroepsorganisaties is daarom niet langer wenselijk." Mede vanwege de zorgen van veel Kamerleden voor de gevolgen van de fusie voor AA's en kleine kantoren, beklemtoonde de minister "dat de diverse belangen van de pluriforme beroepsgroep afdoende worden gewaarborgd".

Inmiddels kunnen we constateren dat de fusie niet heeft geleid tot het gewenste resultaat. In alles wat de NBA denkt en doet, staan de controlerende accountants van grote kantoren in het middelpunt. De NBA is het NIVRA 2.0. De 'accountants in business' - in aantal de grootste ledengroep - hebben het al lang opgegeven. Zij spetteren nog weleens tegen als een beroepseed moet worden afgelegd die niet aansluit bij hun professionele habitat. Maar voor het overige laten ze de NBA links liggen en betalen ze braaf contributie om de titel te mogen voeren.

De mkb-accountant heeft in Novak een strijdbare belangenbehartiger. De voortdurende kritiek van Novak over het ontbreken van aandacht voor de mkb-accountant schudt de NBA doorgaans als een lastige mug van zich af. Of er verschijnt weer een fraai vormgegeven brochure met een toverdoos aan vrome intenties en halve toezeggingen. Wat wil je ook met een bestuurslid dat zelfs betwijfelt of 'de mkb-accountant' überhaupt wel bestaat?

De realiteit leert dat RA's en AA's in de afgelopen tijd eerder uit elkaar zijn gegroeid dan verder zijn versmolten. In de markt is een steeds groter onderscheid gekomen tussen oob's en niet-oob's. Door het verbod van advieswerk bij controlecliënten is de *one stop shop* gesloten en het grensverkeer tussen accountants en adviseurs stevig ingeperkt. De grote kantoren hebben er bovendien openlijk voor gekozen zich toe te leggen op het oob-segment. Van kleinere controleklanten is afscheid genomen en mkb-praktijken zijn geheel of grotendeels afgestoten. Ook in de opleiding dreigt een steeds vroegere kloof tussen studenten die worden klaargestoomd voor controlewerk bij grote kantoren en toekomstige accountants die zich op de samenstellpraktijk richten. De 'oob-accountant' en de 'mkb-accountant' ontwikkelen zich meer en meer tot verschillende beroepsgroepen. Wanneer de fusie nu aan de orde zou komen lijkt dat onder de huidige omstandigheden nogal onzinnig, omdat het haaks staat op de tendens van segregatie.

Zelfs de NBA moet schoorvoetend toegeven dat de 'oob-accountant' en de mkb-accountant in grotendeels gescheiden werelden opereren. Daarom komt er straks een nieuwe ledengroep voor mkb-accountants. En besloot de NBA opeens dat een eigen mkb-versie van de Veranderagenda nodig was. "Dat deel van de sector verdient een eigen, energieke aanpak", meldden de initiatiefnemers opgetogen. Zelfs 'assurance op maat' staat op de agenda, iets waarvoor Novak voortdurend pleit maar door de NBA is doodgezwegen.

Novak vraagt ook al jaren om een eigen mkb-rapport, maar kreeg daarvoor steeds nul op het rekest. Nergens voor nodig. Achter de schermen werd ons enige tijd geleden wel duidelijk dat de hartenwens van Novak toch in vervulling leek te komen. Maar de vraag om concrete toezeggingen over mandaat, budget en tempo werd niet beantwoord. Novak heeft er dan ook geen vertrouwen in dat er met voldoende vaart en vernieuwing door de NBA een eigen mkb-agenda tot stand komt. Vooral omdat de hamvraag niet gesteld wordt: waar zitten onze klanten en stakeholders eigenlijk op te wachten? Wat verstaan zij eigenlijk onder kwaliteit? Daardoor dreigt ook dit project te gaan sneuvelen op waar het steeds fout gaat: met de blik naar binnen gericht proberen om de buitenwereld te overtuigen dat we echt stinkend ons best doen, willen luisteren en bereid zijn om te veranderen.

De samenstelling van de werkgroep die de vernieuwingsagenda voor het mkb gaat opstellen, geeft evenmin veel vertrouwen dat een revolutie in aantocht is. Op twee jonge collega's na zijn het vertegenwoordigers van gevestigde belangen. Waarbij de RA's nota bene in de meerderheid zijn, terwijl zij onder mkb-accountants tot een minderheid behoren. We hebben radicale 'omdenkers' nodig en betrokken buitenstaanders die ons een kritische spiegel voorhouden, zoals Antje Kuilboer-Noorman recent deed. Het beproefde recept om na maandenlange vergaderingen een 'ei van Columbus' te presenteren waar de buitenwereld niets nieuws aan kan ontdekken, is uitgewerkt. Voor echte innovaties is meer nodig dan een praatgroep met mensen die al sinds jaar en dag aan het pluche van het *accounting*

establishment plakken.

De voorgestelde komst van een ledengroep van mkb-accountants vormt de erkenning van de eigen positie die zij in de sector innemen. Dat is jarenlang een taboe geweest. Noem dan ook man en paard, vonden wij. Door concreet te maken wat het mandaat van deze ledengroep zou zijn, welke personele en financiële ondersteuning er zou komen en hoe de ledengroepen zich tot het bestuur en elkaar zouden verhouden. Een federatief model bijvoorbeeld, met het glasheldere uitgangspunt: centraal waar het moet, decentraal waar het kan.

Voor de NBA was dat best bespreekbaar, liet men regelmatig weten. Zelfs de nieuwe beoogde voorzitter vond het een interessante gedachte. Maar nu puntje bij paaltje komt geeft de NBA niet thuis en wordt zorgvuldig vermeden om helderheid te geven. Desnoods met een verhaal waarom de NBA niets ziet in zo'n federatief model. Dan weten we waar we aan toe zijn en kunnen we als leden het debat met elkaar aangaan.

Wat ons voortdurend verbaast, is waarom de NBA het zichzelf zo moeilijk maakt. Hang een mooi bordje in de gang, zet wat mensen achter een bureau en stop de mkb-accountants een pot met geormerkt geld toe. Dan ben je van al het gezeur af. Daarom zijn we inmiddels wat wantrouwig wanneer steeds dezelfde bezwerende teksten en boterzachte beloften komen. Alle toezeggingen en plannen, die al sinds de fusievorming hebben geklonken, worden steeds herhaald. Neem de introductie van een eigen beroepstitel voor mkb-accountants, die oud-directeur Anne-Marika van Arkel in oktober 2012 uit haar hoed toverde. Nooit meer iets over gehoord.

Omdat wij graag de knuppel in het hoenderhok gooien, noem ons desnoods visionair, onderzoekt Novak de mogelijkheden om de titel AA nieuw leven in te blazen. Niet door ons als accountants-administratieconsulenten te profileren, maar als accountant-adviseur. Dat dekt het beste waar de mkb-accountant voor staat en wat ons onderscheidt van enerzijds het administratiekantoor en anderzijds de oob-accountants. Dat de meeste mkb-accountants al AA achter hun naam hebben staan maakt het 'activeren' van dit keurmerk nog een stuk eenvoudiger. Een ontwikkeling die we als Novak graag willen ondersteunen door bijvoorbeeld de K in een A te veranderen.

De fusie van NIVRA en NOvAA kunnen wij waarschijnlijk niet meer terugdraaien. Daarom zullen we moeten onderzoeken hoe we de verschillen binnen onze beroepsgroep helder kunnen benoemen en vertalen in beleid en organisatie. De argumenten die destijds voor de fusie golden zijn door de tijd achterhaald. Daar kunnen we voor weg blijven lopen, maar ook een kans zien om de NBA écht te herijken. Geen woorden maar daden.

PS: En die kostenbesparing is er na de fusie nooit gekomen natuurlijk.

Deel dit artikel

f in

Marco Moling en Guus Ham zijn respectievelijk voorzitter en directeur van de Nederlandse vereniging van accountants en accountantskantoren (Novak), de belangenvereniging voor mkb-accountants.

GERELATEERD

Pieter de Kok

DISCUSSIE | Column | 05 maart 2021

Zandzakken of zandbakken

Zandbaksessies, waarin kantoren met innovatie aan de slag gaan, lijken Pieter de Kok een veel beter traject voor het beroep dan zandzakken voor de deur. →

MAGAZINE | 20 september 2019

Waar raakt nieuwe technologie de audit?

Om succesvol te blijven moet elke sector inspelen op nieuwe technologie. Dat is ook de strekking van een stevig rapport over de invloed van nieuwe technologie op... →

NIEUWS | 21 januari 2019

Marco van der Vegte: 'Accountants gaan door met verbeteringen'

"Wij zullen niet een jaar lijdzaam gaan zitten afwachten wat de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) zal gaan brengen. Wij gaan met al onze energie door met..." →

TOEKOMST ACCOUNTANTSBEROEP | 21 januari 2019

Wij moeten veranderen; liever gisteren dan vandaag!

De accountant van de toekomst moet investeren in ontwerpvaardigheden, zodat hij of zij de technologie beter begrijpt. Hij moet een diepgaand inzicht krijgen in de... →

NIEUWS | 06 november 2018

Hans Verkruijsse: Traditionele accountant moet met tijd mee anders is het einde verhaal

De paradigmaverschuiving van documentuitwisseling naar data-uitwisseling heeft grote gevolgen voor de bestuurlijke informatieverzorging en voor het beroep van accountant.... →
